

Distansstödspodden: Uppstart på distans

Helena intro: - Från start så ska man ha målet i sikte. Jag brukar tänka att det är viktigt att man ser helheten först och sedan bryter man ner till smådetaljer i stället för att göra tvärtom, att man går på detaljerna först. Det blir lätt att man klipper av den röda tråden då.

Mikael intro: - Vi står inför en terminsstart som kan innebära att hela eller delar av utbildningarna behöver hållas på distans. I dag pratar Distansstödspodden med Helena Ljungkvist från Lernia om vad man som utbildningsanordnare kan tänka på för att bäst starta upp en distansutbildning. Det här är Distansstödspodden från Myndigheten för yrkeshögskolan. Jag heter Mikael Andersson.

Mikael: - Välkommen till Distansstödspodden, Helena!

Helena: - Tack så mycket.

Mikael: - Ska vi börja med att höra, vem är Helena Ljungkvist?

Helena: - Jag bor i Piteå och jobbar på Lernia yrkeshögskola som utbildningsledare och pedagogiskt kvalitetsansvarig nationellt för Global yrkeshögskola.

Mikael: Det vi ska prata om i dag, det är just där man startar upp en utbildning på distans. Ska vi börja med vilka skillnader finns det egentligen med att starta upp en kurs på distans och en kurs som är platsbunden?

Helena: - Alltså största skillnaden skulle jag vilja säga är att man inte ser sina

elever. Du ser ju inte dina studerande på plats, du har dem ju faktiskt visuellt, alltså hela tiden är de ju i periferin kan man väl säga, de kommer ju inte fysiskt att sätta sig i klassrummet. Så det är väl den absolut största skillnaden.

Mikael:- Vilka utmaningar skulle du säga att det finns när man startar upp en kurs på distans?

Helena: - Det är framför allt att de får för lite information, att de tappas bort. De är inte vana vid tekniken, de är inte vana vid att studera många av dem heller. Det är en utmaning, men har man förberett dem, har man kommunicerat vad som kommer att gälla och vad som ska hända, då är de ändå relativt trygga när de kommer och att man har en tillåtande atmosfär så att de känner att det gör ingenting att det krånglar, och det gör ingenting att man kastas ut och in i olika program, alltså det spelar ingen roll. Så det största bekymret som jag upplevt nu de här dagarna som jag har haft uppstart, det är att det är bara det här med att tekniken strular lite, ljudet strular lite och kameror och programvaror och så. Men om de känner en trygghet i planeringen, då är det inte några stora bekymmer det här, alltså de tekniska sakerna.

Mikael: - När man startar upp kurser så är ju en viktig sak att få till den här lagkänslan och lagandan i grupper av studerande. Hur gör man det på distans?

Helena: - Jag tycker att det absolut viktigaste, både för mig som utbildningsledare och även lärare och konsulter, är att de bjuder på sig själva, att man är ödmjuk inför sina studerande, att man lyssnar på vad de har att säga, att man uppmuntrar dem till interaktion i den digitala miljön och att man har kul tillsammans. Det kan man faktiskt ha även på distans. Det är jätteviktigt och även ha gjort klart spelreglerna, det här till exempel att ha en tråkig ton mot varandra. Som utbildningsledare har du ett ansvar att även förebygga mobbning och kränkningar även om det är online. Tala om för eleverna att jag kommer inte att tolerera den här tonen i min klass, utan vi ska faktiskt vara här tillsammans och vi är professionella så att man från början skapar ett tillåtande klimat för de studerande, att de känner sig trygga. De ska tycka att det är roligt att öppna datorn varenda dag, och då måste man bjuda på sig själv också som utbildningsledare, lärare och konsult och visa att man är mänsklig, att det faktiskt inte är hela världen om det inte blir helt perfekt alltså, men att man försöker nå ut i rutan (skratt).

Mikael: - Den här situationen som vi pratar om, som inte är vald av någon, som innebär att man måste lägga om sin utbildning och det innebär framför allt att de studerande kanske inte i första hand känner sig beredda på att vara med i en distanskurs. Hur skulle du säga, vilka signaler finns det som man ska vara uppmärksam på, att någon studerande börjar tycka att det är jobbigt och kanske inte hänger med riktigt?

Helena: - Det är framför allt det här med att de kanske inte kan logga in i systemen. De kanske inte deltar i föreläsningarna och seminarierna, utan de kanske avviker från sådana saker, är inte så aktiva i klassens diskussioner. Där skulle jag ändå vilja ge ett råd, just det här att man fångar upp allt det där. Man kan ju ha små möten digitalt i klassen bara för att kunna prata och tycka och känna vad de, de studerande, tycker. Man kan ju ge en tid och säga att den här tiden träffas vi och pratar litegrann och kollar hur det står till. Det ska finnas rum för dialog, det är viktigt. Och som sagt, ser man att någon halkar efter, ta tag i det direkt.

Mikael: - Så det man kan göra är att använda de digitala miljöerna, inte bara för undervisningen, utan även fika tillsammans och rent socialt sett?

Helena: - Precis! Som till exempel mina utbildare, de har på fredagarna, oftast, har de lagt in att de har en öppen diskussion om veckans innehåll. Det är bara för att bjuda in till dialog, att man försöker skapa en miljö åt dem som är så lik den att de skulle kunna vara i ett klassrum, att det händer någonting, att det inte blir en massa dötid när de kommer till datorn, och att man planerar in lite pauser också åt dem.

Mikael: - Det borde ju finnas lite olika utmaningar för utbildningsledare, för de som är undervisande pedagoger. Vad skulle du säga är utmaningarna för en utredningsledare?

Helena: - Alltså där skulle jag vilja säga att utmaningen är ju att få ihop en helhet som är hållbar genom att man har den röda tråden hela vägen, från det att man börjar planera och anställa utbildare och fram till att eleverna är på plats.

Mikael: - Nu är du van att lägga upp kurser där det finns en planering för distans redan från början, kan du beskriva processen som du har när du lägger upp en kurs på distans eller när du startar upp den?

Helena: - Först är det ju alla antagningsutföranden och möten och att rekrytera utbildare och konsulter. Men när det börjar närma sig utbildningsstart, då är det viktigt att man direkt när man har en information till eleverna, att man börjar skriva ett välkomstbrev som innehåller det viktigaste som de behöver veta, till exempel vilken plattform de ska träffas på digitalt. De behöver känna till schema, kursplaneringar, man måste skicka med så mycket information man kan från början och ofta, så att det blir tydligt för dem vad som kommer att hända de dagarna och även uppdatera informationen löpande. Samma sak med utbildarna, just det här att man förbereder utbildare på att man ska undervisa på distans, att man talar om för dem vad som kommer att gälla. Mina konsulter till exempel, vi har haft Kick Off digitalt, där jag har visat de runt i våra digitala miljöer och även kollat lite grann på hur man kan lägga upp vettiga scheman för eleverna när de studerar på distans.

Mikael: - Hur lång skulle du bedöma att den här processen är, när du jobbar med det här?

Helena: - Alltså, jag har ju börjat jobba med det här redan i februari för att rekrytera, men nu fick vi ju en extra start i min utbildning, så då blev det lite mer panik. Men då hade jag ju redan ett färdigt koncept med samma utbildare så då var det ju mycket lättare. Det tar ju lite tid att förbereda, men just om man har den röda tråden hela tiden så kan man nog starta lite fortare också.

Mikael: - Den röda tråden som du pratar om. Kan du beskriva hur den ser ut?

Helena: - När man planerar för en start, då ska man ha målet i sikte. Jag brukar tänka att det är viktigt att man ser helheten först och sedan bryter man ner till smådetaljer i stället för att man går på detaljerna. Det blir lätt att man klipper av den röda tråden. Jag gjorde ett tänkbart schema. Jag började där och tänkte att så här vill jag att det ska se ut när vi startar. Sedan har jag utgått från mitt tänk och försökt hålla ihop tråden så att den inte ska gå av på vägen. Just det här med att informera kontinuerligt, kontinuerligt välja målet, vart vill jag, alltså, jag vill ju ha nöjda studerande. Jag vill att de ska känna att de är glada när de kommer till skolan, att det känns som att de är sedda av oss som utbildningsanordnare. Det är det absolut viktigaste för mig.

Mikael: - Så det viktigaste är att ha en övergripande plan först och sedan se till att man följer den och fyller i med detaljer längs vägen?

Helena: - Precis.

Mikael: - Det låter ju som om det är väldigt viktigt att man skapar en struktur. Hur gör man för att skapa struktur?

Helena: - Läger upp en planering för det första. Det är det viktigaste, att man funderar på vad som är viktigt, vad vill vi kommunicera som utbildningsanordnare. Vad har man för mål, vart ska man ta de studerande. Man gör klart det först så att man lägger grunden till varför man egentligen ska genomföra en sak. Det är jätteviktigt och så sant som jag säger, bryter ner det stora målet i små delar och därifrån bygger upp ett schema som är innehållsrikt för de studerande när de kommer de första dagarna, att man faktiskt sitter på en grund.

Mikael: - Det som kan hända är ju att ett antal anordnare egentligen inte har den långa planeringstiden utan, som läget är, helt plötsligt så kanske man måste jobba med en uppstart på distans, som man inte har tänkt på. Om vi ska ta en liten sådan här crash course, vad är de viktigaste sakerna man ska tänka på?

Helena: - För det första, kommunicera det till de studerande, så att de vet att det kommer ske på distans, även kontakta utbildarna, så att de är medvetna om det,

prova tekniken med utbildarna och se till att de känner sig trygga först och främst, även för de studerande. Kanske bjuda in dem, de studerande, så att de får testa sin utrustning några dagar och så, att de känner att det här fungerar. Man skapar trygghet åt dem och sedan försöka anordna de första dagarna med dem, så att man kanske kan gå igenom vad som förväntas av dem och vilken värdegrund man har i organisationen, ge dem råd och tips och stöd i studieteknik, gå igenom distansverktygen med de studerande. Det är också viktigt att de känner en trygghet i det som de kommer att göra och kommunicera även kursplaner, schema och utbildningsplaner.

Mikael: - Att ha någon form av digital samling, det är ett råd du ger i alla fall. Vad är de viktigaste sakerna att tänka på när man lägger upp en sådan?

Helena: - Då är det viktigt, för det första, att ha ett schema så att de vet vad som händer, och det kan man ju annars skicka ut i välkomstbrevet där man kommunicerar det och sedan även när man träffar dem digitalt första gången, just det här att tala om att vara ödmjuk, att det faktiskt kan strula även för oss som utbildningsanordnare, att det kanske inte funkar helt prickfritt, att man är medveten om att det kan vara hög belastning på olika system och att man hjälps åt helt enkelt. Och så är det viktigt att man har en plan b, ifall det skulle krascha, något IT-system, så är det bra om man har tänkt ut att ”Undra, kan man lösa det här på något annat sätt också?”

Mikael: - Om man är ny med att jobba med distansutbildning så är det tekniken som åker upp först. Hur ska vi lösa det här? Men hur är det egentligen i relationen mellan teknik och pedagogik? Hur skulle du beskriva vikten av dessa i det här sammanhanget?

Helena: - I forskning som finns i dag, så har de också gjort eller sett, att ofta i början som lärare har du alltid tänkt att tekniken är den viktigaste. Men bara för att man har kanske bästa datorn, bästa headsetet, så kanske det inte är det som gör undervisningen. Det är ju faktiskt hur man når ut till eleverna, hur får man de med sig? Det är det absolut viktigaste, att man kan planera sin undervisning för den tid eleverna både är på plats och det som är mellan undervisningen. De studerande har ju på samma sätt som när de är i ett klassrum, rätt till en god pedagogisk undervisning, att de ska kunna få möjlighet till olika former av examination. Bara för att det bara är digitalt så kanske det inte behöver vara tentor, utan man kan ju faktiskt spela in, precis som det här, poddar, man kan ju använda olika former av pedagogiska verktyg även digitalt. Det är så viktigt, tycker jag.

Mikael: - Ett tips kan vara att Bestäm dig först för vad det är du vill göra, och sedan skaffar du den teknik som gör att du kan göra de sakerna?

Helena: - Precis och att man också känner sig trygg med den teknik som man har, alltså, så att man inte köper in hur svår utrustning som helst, och så kan man

inte använda den utan att man faktiskt kan använda den och att man har provat i förväg. Det är jätteviktigt att man känner sig trygg. Man kanske kan spela in sina föreläsningar eller vad man nu ska ha, bara för att testa, bara för att se, går det här igenom rutan. Man är lite flexibel i tanken att inte bara fastna vid det digitala för då blir det lätt som Rapport och Aktuellt, det blir envägskommunikation, utan man måste fundera på hur vill jag att min undervisning ska nå ut till de studerande, för det är ju det viktigaste, att när man pratar -att det faktiskt går ut.

Mikael: - När du säger att tekniken inte ska gå före pedagogiken... men ändå så är det ju det här, att de som måste ställa om är kanske inte riktigt förberedda heller för det här med att välja verktyg och så. Kan du ge några bra tips när man hamnar i den här situationen när man ska välja verktyg? Vad ska man utgå ifrån att man ska titta efter?

Helena: - Jag skulle vilja säga att det ska finnas en hög flexibilitet i det verktyg som man ska använda, att man kan göra olika typer av... om man tänker just där, där man ska ha föreläsningar och seminarier, att det finns möjligheter till att skapa grupper, om det finns möjligheter att dela upp eleverna i små grupper. Det bör finnas olika möjligheter i det digitala verktyget så att man inte blir låst där det bara finns en ruta, och sedan kan man inte göra så mycket mer, men det finns ju många bra digitala verktyg nuförtiden, och de flesta är ju genomtänkta. Men sedan gäller det ju att kunna använda dem också på ett bra sätt. Du kan ju skapa en aktiv dialog med de studerande, bara man använder de typer av metoder och verktyg som gör det möjligt. Du kan ju i ett i distansverktyg dela en film och se filmen på samma sätt som du gör i ett klassrum. Du kan dela en white board och låta både de studerande och du själv vara i den white boarden och rita och hålla på. Det finns ju oändligt med möjligheter med dagens teknik, det gäller bara att man själv har lite fantasi också.

Mikael: - Men skulle du rent av säga att det finns fler möjligheter att variera i en distans situation än i ett klassrum?

Helena: - Jag skulle vilja säga att det kanske inte finns fler, du kan ju inte vara fysiskt nära eleverna även om du ser dem, men det finns ju gott om möjligheter. Det är nästan bara fantasin som sätter gränser för att vi har så många olika bra saker som vi kan använda oss av. De kan interagera direkt med varandra och vi kan interagera med dem så möjligheterna finns. Det gäller ju både att skapa rätt förutsättningar som pedagog, att man får veta om att det existerar, de här möjligheterna, och sen att man själv känner sig trygg i de här situationerna och att man vågar bjuda på sig själv precis på samma sätt som man skulle göra om man hade de framför sig för det är egentligen bara en digital vägg emellan. Man är fortfarande där, tillsammans med dem exakt just nu och skapar ett klimat som är som i ett klassrum. Det är jätteviktigt och det kan man göra.

Mikael: - Det låter verkligen som, om man är väl förberedd och om man har gått

igenom de här sakerna innan, så ska man inte drabbas av panik som utbildningsanordnare om man behöver lägga om en utbildning från bunden till distans?

Helena: - Nej, precis. Man får tänka på att en god planering faktiskt är a och o och att den faktiskt är gratis att göra, så det är bara att sätta sig ner och fundera på vad vill man och vilka eventuella problem skulle kunna dyka upp för just det som kommer (skratt).

Mikael: - Det låter som du har hjälpt till nu i den här podden, att kanske inte så många drabbas av panik om man hamnar den här situationen. Vi får tacka dig, Helena Ljungqvist, för att du ville vara med här i distansstödspodden. Tack så mycket!

Helena: - Tack så mycket!

Du har lyssnat på distansstödspodden från Myndigheten för yrkeshögskolan, en del av projektet Distansstöd för utbildningsanordnare som ställer om till distansundervisning. På myndighetens hemsida hittar du webinarier och mer information om projektet. Flera avsnitt av distansstödspodden hittar du där poddar finns.